

Державний заклад
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

ПРОБЛЕМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ
збірник наукових праць
(за матеріалами науково-практичної конференції)

Одеса
2023

УДК:376
П781

ДРУКУЄТЬСЯ ЗА РІШЕННЯМ
Вченої Ради
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського
(протокол №4 від 26.10.2023 р.)

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Ганчар І. Л. – доктор педагогічних наук, професор кафедри фізичного виховання і спорту Національного університету «Одеська морська академія».

Кисличенко В. А. – доцент, кандидат педагогічних наук, доцента кафедри спеціальної освіти Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор – професор **Форостян О. І.**

Відповідальний редактор – професор **Соколова Г. Б.**

Технічний редактор – викладач **Маматова З. Р.**

Члени редколегії:

Лещій Н. П. – професор, доктор педагогічних наук, професор кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського»

Арнаутова Л. В. – доцент, кандидат медичних наук, доцент кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського»

Притиковська С. Д. – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського», завідувачка СНДЗ №193 компенсуючого типу м. Одеси

Галущенко В. І. – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського»

Григор'єва Л. В. – директор, вчитель-методист, спеціаліст вищої категорії Одеської спеціальної школи №75 I-II ступенів Одеської міської ради Одеської області.

Проблеми реабілітації: Збірник наукових праць (за матеріалами науково-практичної конференції) / редкол. О. І. Форостян та ін. – Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2023. 295 с.

УДК:376

ББК:74.00

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2023

з'явилась можливість вирішити одну з головних проблем в єдиноборствах при виконанні кардіо тренувань високих потужностей – відсутність прямого контакту між спортсменом, котрий виконує завдання на місцевості, та тренером. Стало можливим відслідковувати реальний шлях спортсмена, його швидкість і навіть пульс на дистанції [4].

Висновки. Україна приділяє значну увагу розвитку фізичної культури та спорту, на всіх її вікових рівнях, починаючи зі школи (молодший середній і старший шкільний вік). Цілеспрямована діяльність щодо створення належних умов підготовки спортсменів-єдиноборців, борців, котрі гідно можуть представити Україну на всесвітній арені. Поліпшення соціальної адаптації та фізичний розвиток цієї групи населення. Національний Комітет спорту України відіграє важливу роль у координації та підтримці розвитку спорту. Програми та ініціативи, спрямовані на розвиток фізичної культури та спорту для спортсменів середнього шкільного віку, свідчать про успішний вектор розвитку спорту в нашій країні.

Список використаних джерел:

1. Бугрій С. В. Характеристика фізичної підготовки борців на етапі поглибленої спеціалізації. Сучасні проблеми фізичного виховання і спорту школярів і студентів України: у 2 т. Суми : СДПУ ім. А.С.Макаренка, 2009. 279-284 с.
2. Кошура А. В. Теорія і методика спортивних тренувань : навч. посіб. Чернівці : Чернівець нац. ун-тім. Ю.Федьковича, 2021. 120с.
3. Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2024 року: постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2017 р. № 115. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/115-2017-%D0%BF#Text> (дата звернення: 19.10.2023).
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : офіційний сайт URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>

Тодоров П. І., Кривошеїн В.
**ВИХОВАННЯ КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ
У СЛАБОЧУЮЧИХ БОРЦІВ**

Постановка проблеми. Законом України «Про охорону дитинства» передбачається забезпечення належних умов для охорони здоров'я, навчання, виховання, фізичного, психічного, соціального, духовного розвитку дітей, їхньої соціально-психічної адаптації й активної життєдіяльності, виховання в родині в атмосфері миру, взаємоповаги, волі й рівноправності.

Аналіз останніх матеріалів та публікацій. Ученими дефектологами (З. Пуніна, І. Мусатов, О. Костянян, В. Рябичев, Б. Сермеев, Н. Байкіна, І. Коцан і ін.) проведена велика кількість досліджень, спрямованих на виявлення показників стану здоров'я, критеріїв фізичного розвитку й моторики глухих дітей, на вивчення закономірностей впливу фізичної культури на підвищення рівня загальної й спеціальної працездатності, на пошук корекційно-компенсаторних способів подолання властивих їм недоліків, які затримують повноцінне включення глухих у навчальну діяльність. Ними встановлено, що порушення слуху позначається на розвитку

рухової функції, приводить до порушення координації рухів, сповільнює рухові реакції, зменшує швидкість виконання рухів, приводить до нерівномірного розподілу зусиль і в цілому до порушення просторової орієнтації.

Не всі проблеми фізичного виховання слабочуючих дітей досить повно освітлені. Зокрема, недостатньо глибоко проаналізовані особливості впливу різних видів занять фізичними вправами на розвиток точності рухів.

У результаті спостережень і на основі численних досліджень О.І. Форостян [3] відзначила наступну своєрідність моторики слабочуючих дітей:

1. Недостатньо точна координація й непевність рухів, що помітно впливає на оволодіння руховими навичками - ходьби, стрибків, метань і ін.
 2. Відносна сповільненість оволодіння руховими навичками.
 3. Труднощі збереження глухими статичної й динамічної рівноваги.
 4. Відносно низький рівень розвитку просторового орієнтування.
- . Уповільнена в порівнянні з чуочими швидкість виконання окремих рухів і всього темпу діяльності в цілому.

Виклад основного матеріалу дослідження. Використання методів наочного сприйняття (показ, графічна демонстрація атлетичних гімнастичних вправ) у сполученні зі словесним, сприяє, на думку дослідників, більше усвідомленому виконанню комплексів вправ, підвищує інтерес до занять. Застосовувався методу, при якому керування корекційно-педагогічним процесом зводиться до створення таких умов для виконання вправ у системі кругового тренування, при яких поступово зникає необхідність у зовнішній інформації. На початку навчання вправам використовувалася звукова й світлова сигналізація, що дозволяло створювати тактильні (через вібрацію підлоги при голосних звукових сигналах) і зорові орієнтири для початку й закінчення вправ, окремих підходів [2].

Отже, дані проаналізованих джерел свідчать про те, що особливості розвитку рухової сфери обумовлені в слабочуючих в основному трьома факторами: функціональним порушенням деяких фізіологічних систем, відсутністю слуху й недостатнім розвитком мови. Особливості моторики глухих породжуються цілим комплексом причин, причому кожна з них може мати переважне значення в окремих випадках. Однак, можна затверджувати, що мовні обмеження слабочуючих впливають на їхню моторику досить значно [1].

Експериментальна частина нашого дослідження проводилася у два етапи. На першому етапі було проведено констатуючий експеримент щодо виявлення рівня розвитку спритності у глухих школярів середнього шкільного віку в порівнянні з аналогічними даними здорових ровесників.

На другому етапі в експериментальних групах протягом шести місяців були вжиті запропоновані нами заходи поліпшення спритності у школярів середнього шкільного віку.

У констатуючому експерименті взяли участь 20 слабочуючих учнів та 20 ровесників із збереженим слухом. Вони були протестовані за 5 видами

тестів, що характеризують рівень розвитку координаційних здібностей. Точності рухів за трьома параметрами (просторовим, силовим та тимчасовим) та статичної та динамічної рівноваги.

Тестами виявлення динаміки цієї рухової здатності з'явилися такі:

1. За просторово-силовим параметром на прикладі метання м'яча на точно задану відстань (10м) та стрибка з місця на точно задану відстань (70см.).

2. Силовий параметр виявлявся щодо відтворення зусилля «в півсили» від максимально можливого на кистьовому динамометрі.

3. За тимчасовим параметром діти отримували завдання, дивлячись на секундомір і запам'ятовуючи тривалість 10- секундного інтервалу часу, потім відчуття часу відтворювати його при багаторазовому виконанні такого завдання.

4. Оцінка здатності до утримання статичної рівноваги є підтримкою рівноваги на одній нозі (поза «ластівки») із заплученими очима. Реєструють час утримання пози, с.

5. Оцінка здатності до утримання динамічної рівноваги є ходьбою по лінії із заплученими очима обличчям вперед, приставляючи п'яту однієї ноги до носка іншої.

Результати констатуючого педагогічного експерименту свідчать, що слабчущі учні середнього шкільного віку відстають від ровесників. З показниками точності рухів за трьома параметрами (просторовим, силовим та тимчасовим) та статичної та динамічної рівноваги.

Розглядаючи динаміку за час експерименту точності рухів у слабчущих дітей за просторово-силовим параметром на прикладі метань та стрибків слід зазначити, що у всіх випадках помилки учнів при відтворенні заданих рухів зменшились. Але ступінь приросту точності рухів був різним при виконанні різних рухів.

Аналізуючи динаміку точності рухів за трьома параметрами (просторовим, силовим та часовим) та здатності до утримання статичної та динамічної рівноваги у слабчущих дітей середнього шкільного віку за період формуючого експерименту слід відзначити, що у всіх випадках помилки при відтворенні заданих рухів зменшились. У стрибкових вправах вони становлять 50,8 %, а в метаннях – 42.1 %. По визначенню точності стиску динамометра «впівсили» від максимально можливої величини збільшилося на 43,6 %.

Особливостями розробленого комплексу є те, що його використання не потребує складного обладнання. Вправи можуть виконуватись як самостійно, так і з партнером. Комплекс містить методичні рекомендації по виконанню всіх вправ з приблизним їх дозуванням та варіантами виконання у залежності від умов у яких виконуються вправи.

Висновки. Таким чином, дослідження виявило, що розвиток координаційних здібностей у слабчущих учнів середнього шкільного віку на заняттях з вільної боротьби, дав позитивний результат. Виконуючи

спрямовані вправи на розвиток координації на кожному занятті, можна значно покращити цю якість.

Список використаних джерел:

1. Латишев С. В. Науково-методичні основи індивідуалізації підготовки борців : автореф. дис. ... д-ра наук з фізичного виховання і спорту : 24.00.01. Київ, 2014. 37 с.
2. Ручка Є. В. Удосконалення підготовки юних борців в умовах динамічного розвитку вільної боротьби. Траекторія науки. 2016. № 2. С. 551–566.
3. Форостян О. І. Використання наочних засобів при навчанні дітей з порушеннями слуху гри у футбол. Науковий час опис. Серія 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)». Випуск 3 (123) 2020. С. 154-161.

Штреблев М. Ю.

СВОЕРІДНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО СПОРТИВНО-МАСОВОЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЛЮВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Постановка проблеми. Професійно-педагогічна діяльність учителя фізичної культури є соціально-формуальною, креативно-творчою, планувально-конструктивною, організаторською, діагностувальною, а головне – принципово важливою для відтворення суспільного потенціалу, адже вона забезпечує освітньо-розвивальний вплив не лише розумового, а й фізичного характеру. В зв'язку з цим його соціально-педагогічні функції (вихователя, організатора, дослідника) постійно розширюються й ускладнюються. Поступово, палітра функцій учителя фізичної культури доповнюється здатністю координувати різні види здоров'язбережувальної діяльності учнів як в освітньому середовищі загальноосвітнього закладу, так і поза його межами. Одним із провідних засобів реалізації цієї функції є спортивно-масова робота фізкультурно-оздоровлювального спрямування.

Мета дослідження – висвітлити своєрідність підготовки майбутніх учителів фізичної культури до спортивно-масової фізкультурно-оздоровлювальної діяльності в закладах освіти в Україні та в країнах ЄС та трансатлантичних країнах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукового фонду довів, що теорію і практику підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-оздоровлювальної (Л. Іванова), корекційно-оздоровлювальної (Н. Денисенко, С. Токарева), індивідуальної роботи з учнями в умовах інклюзії (Н. Щекотиліна); окреслено напрями підвищення ефективності підготовки майбутнього вчителя до організації позашкільної фізкультурно-масової роботи (А. Граф); розроблено методiku і технології спортивно-оздоровлювального туризму (І. Ткачівська) та формування особистості фахівця із фізкультурно-оздоровлювальної і спортивно-масової роботи (О. Стасенко); описано особливості роботи вчителя з організації спортивно-масових заходів (Б. Максимчук); розроблено модель підготовки майбутнього вчителя фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності (С. Карасевич); вдосконалено зміст підготовки майбутніх учителів